

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het bij de toets behorende correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden met inachtneming van het correctievoorschrift toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 50 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen scorepunten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten een scorepunt afgetrokken tot een maximum van twee scorepunten voor het geheel van de open vragen.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Mascara: for your eyes only.....

1 C

2 maximumscore 2

voorbeeld van een juiste berekening:

- De avondjurk kost: € 60 x 0,75 = € 45 1
- Zij houdt volgens haar budgetplan over: € 75 – € 45 = € 30 1

3 maximumscore 2

gewijzigde uitgaven en inkomsten Iris april			
uitgaven	€	inkomsten	€
glamouravond	25	bijbaantje	110
kleding	60	geld oma en opa	15
make-up	30	kleedgeld	75
schoenen	99,95	zakgeld	25
sieraden	15		
totaal	229,95	totaal	225

Iris heeft een tekort. Iris heeft een saldo van € 225 – € 229,95 = – € 4,95 (op haar budgetplan).

- indien alle kolombedragen juist 1
indien tekort en bedrag juist 1

4 C

5 A

6 A

Patat geen vetpot

7 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste berekening:
 $\text{€ } 825 / \text{€ } 2,20 = 375 \text{ zakjes}$

8 B

9 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste berekening:
 $(\text{€ } 2,20 / 100) \times 45 = \text{€ } 0,99$

10 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste berekening:
 $\text{€ } 4 \times 6 / 106 = \text{€ } 0,23$

Opmerking

Het antwoord € 0,24 (6% van € 4,00) mag niet goed gerekend worden.

11 C

12 maximumscore 2

voorbeelden van juiste voor- en nadelen:

Murat: grotere partij-inkoop aardappelen	Samira: appelbollen en soep verkopen
voordeel: korting/lagere inkoopprijs; voldoende voorraad	voordeel: meer keuzemogelijkheden voor de klanten; trekt meer klanten
nadeel: meer opslagruimte nodig; kan misschien bederven	nadeel: vergt investeringen; weinig werkruimte over

indien vier antwoorden juist

2

indien drie of twee antwoorden juist

1

indien een of geen antwoorden juist

0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

De EU en de VS

---

13 maximumscore 1

- (1) open
- (2) afhankelijk

indien twee antwoorden juist 1
indien een of geen antwoorden juist 0

14 A

15 maximumscore 2

	juist	onjuist
Nederland mag zonder beperkingen exporteren naar andere EU-landen.	x	
Noorwegen en Finland mogen invoerrechten heffen op producten die zij uit Nederland importeren.		x
Het is voor alle EU-landen gemakkelijk om met elkaar te handelen, omdat ze dezelfde munt hebben.		x

indien drie antwoorden juist 2
indien twee antwoorden juist 1
indien een of geen antwoorden juist 0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

16 maximumscore 2

	contingentering	exportsubsidie	invoerrechten
Een bedrijf dat spijker-broeken importeert uit India betaalt een importhetfing van 12%.			x
Een Nederlandse pluimveehandelaar krijgt geld van de overheid als hij pluimvee naar Tunesië uitvoert.		x	
Blokker mag geen aardewerk uit China meer kopen omdat het Europese maximum bereikt is.	x		

indien drie antwoorden juist	2
indien twee antwoorden juist	1
indien een of geen antwoorden juist	0

17 maximumscore 2

voorbeeld van een juiste berekening:

- € 71,4 miljard – € 588 miljoen = € 70,812 miljard (in 2012) 1
- toename: € 588 miljoen / € 70,812 miljard x 100% = 0,83% 1

Opmerking

Een andere wijze van afronden niet fout rekenen.

18 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste uitleg:

Meer exportvraag kan leiden tot meer productie. (Een hogere productie kan leiden tot meer werkgelegenheid.)

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

19 maximumscore 1

	juist	onjuist
Door een vrijhandelsakkoord met de VS lopen Nederlandse exportbedrijven geen wisselkoersrisico's meer.		x
Door een vrijhandelsakkoord zal de internationale concurrentie toenemen.	x	

indien twee antwoorden juist 1
indien een of geen antwoorden juist 0

Bill & Melinda Gates

---

20 C

21 maximumscore 2

voorbeeld van een juiste berekening:

- opbrengst: $0,06 \times \$ 61 \text{ miljard} = \$ 3,66 \text{ miljard}$
schenking \$ 3,40 miljard
verschil \$ 0,26 miljard 1
- Het verschil is een toename 1

22 maximumscore 2

kenmerken	wel	niet
slechte infrastructuur	x	
hoog inkomen per hoofd van de bevolking		x
hoge werkloosheid	x	

indien drie antwoorden juist 2
indien twee antwoorden juist 1
indien een of geen antwoorden juist 0

23 B

24 maximumscore 2

- minder
- dalen
- stijgen

indien drie antwoorden juist 2
indien twee antwoorden juist 1
indien een of geen antwoorden juist 0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

25 maximumscore 1

- indien gekozen voor Bernice
voorbeeld van een juist argument:
Door de hulp van de BMGf stijgt in de ontwikkelingslanden het inkomen.
- indien gekozen voor Dewi
voorbeeld van een juist argument:
(Ontwikkelingshulp maakt landen afhankelijk van de ontwikkelingsgelden.) De noodzaak om zelfstandig inkomen te genereren wordt hierdoor minder.

Opmerking

Uitsluitend het argument beoordelen.

Sparen of toch lenen voor een tablet?

---

26 maximumscore 1

voorbeelden van een juist nadeel:

- Bjorn moet zijn aankoop uitstellen.
- Risico dat tussentijds de prijs van de beoogde tablet verhoogd wordt.

27 maximumscore 2

	juist	onjuist
Naarmate je meer leent, wordt het rentepercentage altijd lager.		x
De hoogte van het bedrag aan rente is afhankelijk van de looptijd van de lening.	x	
Als je rood staat bij de bank betaal je geen rente.		x

indien drie antwoorden juist

2

indien twee antwoorden juist

1

indien een of geen antwoorden juist

0

28 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste beschrijving:

Als je geld leent, moet je dit niet alleen terugbetalen, maar je moet ook rente betalen.

29 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste berekening:

$$12 \times €48 = €576$$

30 B

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

31 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste reden:

Met voorlichting (van het Nibud) gaat het besteden (van geld door jongeren) minder vaak mis.

Jeugdwerk!

32 C

33 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste berekening:

$$€ 7,91 \times 0,90 = € 7,12$$

34 A

35 maximumscore 2

- voorbeeld van een juist voordeel:
brutoloon = nettoloon (loon is meestal hoger) 1
- voorbeelden van een juist nadeel: (één van de volgende) 1
  - geen recht op vakantiegeld
  - strafbaar
  - niet verzekerd tegen ongelukken en ziekte tijdens het werk

36 maximumscore 2

suggestie	wel	niet	argument
het stimuleren van deeltijdarbeid	x		De uren die vrijkomen doordat werknemers minder gaan werken, kunnen worden opgevuld door nieuwe jonge werknemers.
werknemers gaan op hogere leeftijd met pensioen		x	Werknemers werken langer door; er zijn dus nog geen vervangende jonge werknemers nodig.

per suggestie voor wel/niet én verklaring 1

37 maximumscore 2

voorbeelden van juiste redenen: (twee van de volgende)

- sociale contacten
- iets betekenen voor de maatschappij
- zich gewaardeerd voelen
- ervaring opdoen

per juiste reden 1

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 26 mei naar Cito.

De normering in het tweede tijdvak wordt mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Als het tweede tijdvak op uw school wordt afgenomen, zend dan ook van uw tweede-tijdvak-kandidaten de deelscores in met behulp van het programma WOLF.